

Tønder Kommune
Wegners Plads 2
6270 Tønder

**Myndighed - Teknik &
Miljø**

Tlf. +4574929292
Mobil +45 21 78 94 02
E-mail
emgmi@toender.dk

Sagsnr.:
01.05.08-P25-50-24
KS: TOKKR

16. juni 2025

Dispensation til sandfang og grusudlægning i Kirkebækken

Tønder Kommune, afdeling Klima, Natur- og Arealudvikling søger om dispensation til etablering af permanent sandfang på matr. 100, Branderup Ejerlav, Branderup samt udlægning af grus og skjulesten på en strækning på 14 m fra udløbet af sandfanget. Vandløbet er udpeget som beskyttet efter naturbeskyttelseslovens¹ § 3.

Afgørelse

Tønder Kommune, afdeling Myndighed – Teknik og Miljø meddeler hermed dispensation² til etablering af et sandfang på 30 m³ i Kirkebækken (vandløb nr. 8) på matr. 100, Branderup Ejerlav, Branderup samt udlægning af grus og skjulesten på en strækning på 14 m fra udløbet af sandfanget.

Dispensation gives på nedenstående vilkår.

Vilkår

Tønder Kommune, afdeling Myndighed – Teknik og Miljø dispenserer på følgende vilkår:

- Sandfanget etableres som beskrevet under redegørelse.

Begrundelse

Kirkebækken er udpeget som beskyttet vandløb efter naturbeskyttelseslovens § 3. Dermed er vandløbet beskyttet mod enhver form for tilstandsændring uden foregående dispensation. Kommunen kan, hvis særlige forhold taler for det, dispensere til at foretage ændringer i vandløbet.

¹ Lov 9 af 03. januar 1992 om naturbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024.

² Kommunen dispenserer i medfør af § 3, jævnfør § 65, stk. 2 i naturbeskyttelsesloven

Det vurderes, at etableringen af et permanent sandfang vil medvirke en reducere af sedimenttransport og sandaflejring i Kirkebækken samt det nedstrømsliggende vandløb Smedebæk, til gavn for vandmiljøet. Sandaflejring i vandløb skaber et ensformigt vandløb og dermed ikke optimale levevilkår for fisk, smådyr og vandplanter.

En mere varieret vandløbsbund med grus og skjulesteder vil skabe en strækning, hvor fisk har mulighed for at gyde, hvor stenene samtidig fungerer som levested for smådyr og insekter.

Etableringen af sandfang samt udlægning af grus og skjulesteder vurderes derfor at være naturforbedrende for vandløbet, hvorfor der gives dispensation til projektet.

Projektet vurderes ikke at medføre en forværring af den økologiske tilstand af Kirkebækken eller forbundne vandløb, ej heller en forhindring for, at vandløbene som påvirkes, på sigt kan opnå målopfyldelse efter vandområdeplanerne.

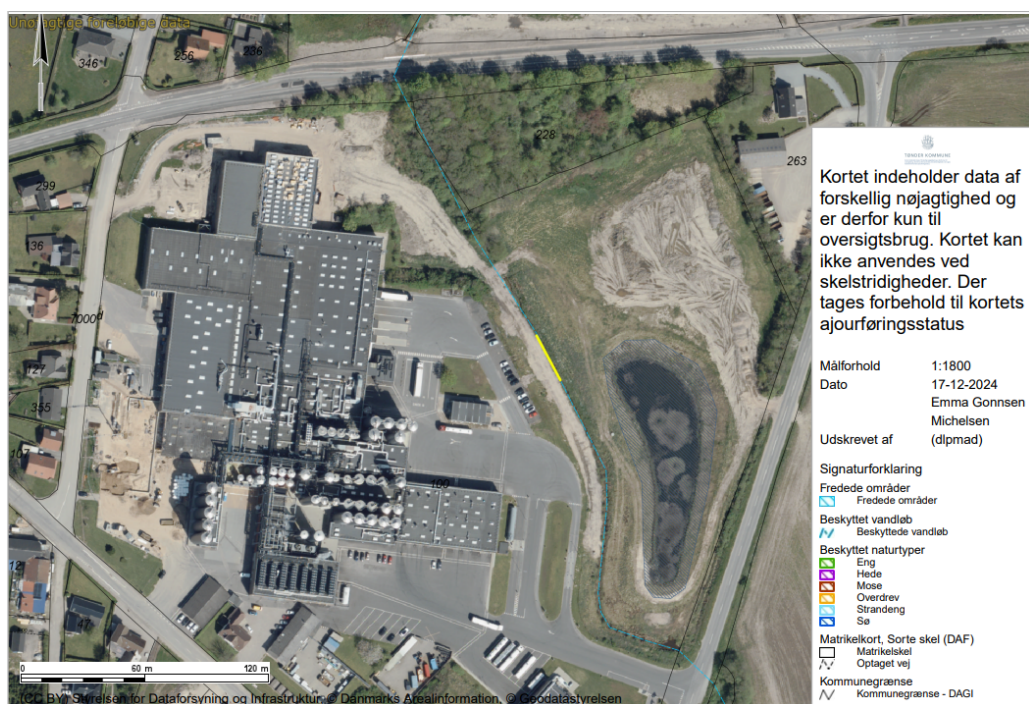
Inhabilitet

Tønder Kommune er bevidst om, at kommunen både er bygherre og myndighedsbehandler. Vi mener ikke, det har haft indflydelse på sagens udfald, da sagens afgørelse er truffet efter de gældende retningslinjer.

Redegørelse

I forbindelse med gravearbejde i Kirkebækken i 2021 blev der etableret et midlertidigt sandfang. Det har vist sig at være nødvendigt at tømme sandfanget 3-4 gange årligt. Tønder Kommune, Afdeling Klima, Natur- og Arealudvikling har derfor vurderet, at der er behov for et permanent sandfang i Kirkebækken.

Den berørte strækning af Kirkebækken kan ses på kortet nedenfor. Strækningen er markeret med gul.

Figur 1. Oversigtskort.

Sandfanget vil have en bundbredde på 2 m med skråningsanlæg på 1:1,5. Sandfangets kapacitet vil være 30 m³. Indløb af sandfanget fikses over 1 m i hele vandløbets bredde med ét lag af omkring 30 hånd-/marksten i størrelsen 120-250 mm. Ved udløb udlægges gydegrus.

Fra udløb af sandfanget etableres et 14 m langt stryg. Se tegning nedenfor.

Figur 2. Tegning af sandfang og stryg.

Stryget etableres ved udlægning af gydegrus med sammensætningen 85% nøddesten og 15% singles og håndsten, som skal udlægges med stor variation, således der skabes partier med forskelligartet dybde og hastighed. Der udlægges tilmed to skjulesten i størrelse 120-250 mm pr. løbende meter vandløb, som fortrinsvist skal bestå af det stenmateriale, som er opgravet på strækningen. Bredden på stryget bliver ca. 1 m.

Vandområdeplaner

Kommunen har ansvaret for at opfylde de krav, der er beskrevet i den lokale vandområdeplan for et vandområde.

Efter vandområdeplanerne Internationalt Vandområdedistrikt 2021-2027 er Kirkebækken målsat til god økologisk og kemisk tilstand:

Vandområdedistrikt:	Internationalt
Hovedvandområde:	Vidå-Kruså
Kommune 1:	Tønder
Kommune 2:	
Kommune 3:	
Kommune 4:	
DK Vandområde ID:	03543
EU Vandområde ID:	DKRIVER1809
Navn:	Uden navn
Kategori af overfladevandområde:	Vandløb
Længde:	2.36
Enhed:	km
Naturlig, kunstig eller stærkt modificeret:	Naturlig
Typologi:	RW1
Miljømål for samlet økologisk tilstand/potentiale:	God økologisk tilstand
Miljømål for kemisk tilstand:	God kemisk tilstand
Samlet økologisk tilstand/potentiale:	God økologisk tilstand
Bemærkning til samlet økologisk tilstand/potentiale:	
Kemisk tilstand:	Ukendt kemisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, planter (makrofyter):	Ukendt
Økologisk tilstand/potentiale, smådyr (bentiske invertebrater):	God økologisk tilstand
Økologisk tilstand eller potentiale, alger (fyto-benthos):	Ukendt
Økologisk tilstand/potentiale, fisk:	God økologisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, nationalt specifikke stoffer:	Ukendt

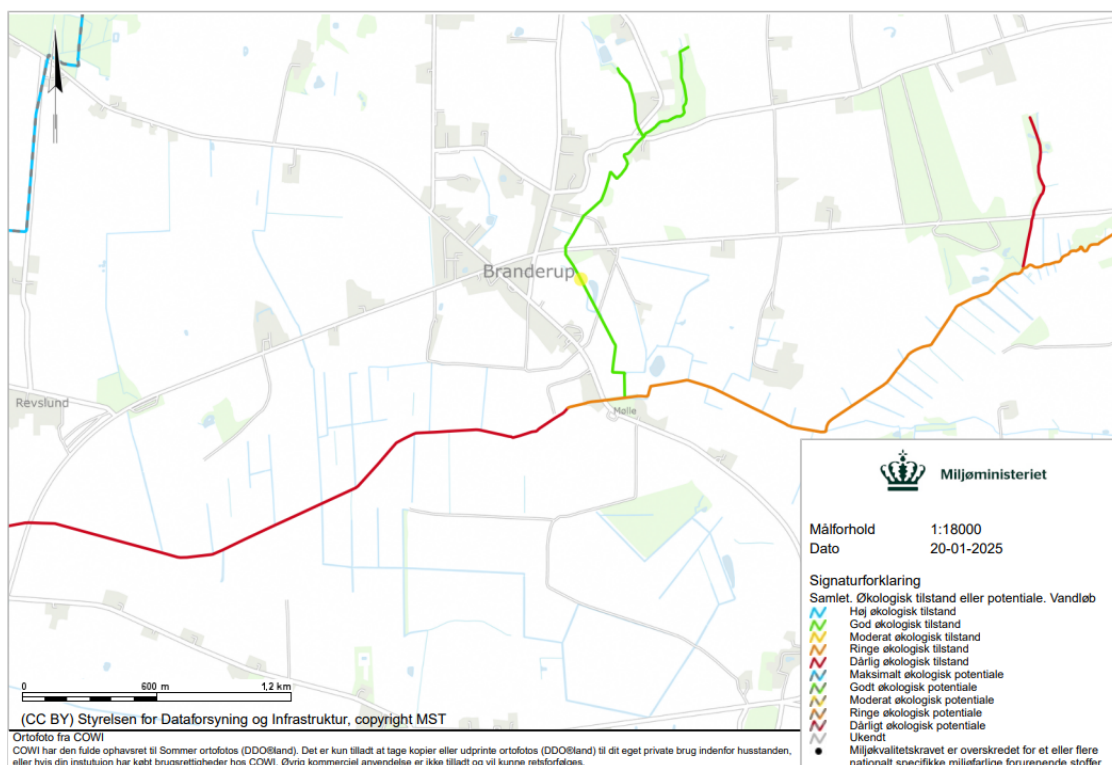
Figur 3. Info fra MiljøGIS.

Den økologiske tilstand måles på kvalitetsparametrene fisk, smådyr (bentiske invertebrater), alger (fyto-benthos) og vandplanter (makrofyter). Hvis ét af disse kvalitetsparametre ikke opnår målopfyldelse om god økologisk tilstand, har vandløbet samlet ikke opnået målopfyldelse.

For den berørte strækning af Kirkebækken er tilstanden vurderet til samlet god økologisk tilstand, dog kun vurderet ud fra parametrene smådyr og fisk.

Ca. 600 meter fra hvor sandfanget ønskes etableret, løber Kirkebækken ud i Smedebæk. På denne strækning har Smedebæk en samlet tilstandsvurdering som ringe til dårlig økologisk tilstand. Den økologiske tilstand for fisk er vurderet som ringe til dårlig.

Figur 4. Oversigtskort fra MiljøGIS.

Den dårlige økologiske tilstand kan skyldes en ensartet vandløbsbund grundet sandaflejring.

Etablering af sandfang samt udlægning af grus og skjulesteder vurderes ikke at medføre en forværring af den økologiske tilstand for kvalitetsparametrene, ej heller en forhindring for, at vandløbene som påvirkes, på sigt kan opnå målopfyldelse.

Vurdering i forhold til Natura 2000 og bilag IV-arter

Natura 2000

Projektområdet ligger ikke i et Natura 2000-område. Det nærmeste Natura 2000-område er habitatområde 201 Mandbjerg Skov, som ligger 3 km nord for området. Projektet forventes ikke at påvirke habitatområdet, da området ikke har forbindelse til Kirkebækken.

Kirkebækken løber ud i Smedebæk. 8 km nedstrøms af Smedebæk ligger habitatområde H86 Brede Å, som er en del af Natura 2000-område nr. 89 Vadehavet.

H86 er udpeget for vandløb af typen vandløb med vandplanter (3260) for at beskytte Brede Å og arter tilknyttet vandløbet. På udpegningsgrundlaget for H86 er arterne bæklampret, snæbel, flodlampret og odder:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 86		
Naturtyper:	Vandløb (3260)	
Arter:	Bæklampret (1096)	Flodlampret (1099)
	Snæbel* (1113)	Odder (1355)

Figur 5. Udpegningsgrundlag for H86.

Projektet med etablering af sandfang har til formål, at reducere mængden af sand der transporteres nedstrøms og dermed bidrager til tilsanding af vandløbets bund. Udlægning af grus og skjulesten vurderes at bidrage til forbedring af forholdene for fisk i vandløbet, da det vil skabe variation i vandløbsbunden. Det vurderes derfor, at etableringen af sandfang samt udlægning af grus og skjulesten ikke vil påvirke habitatområde H86 Brede Å negativt.

Bilag IV-arter

Der er ikke registreret bilag IV-arter i det nærliggende område. De nærmeste registreringer er mere end 3 km væk, og inkluderer odder og flagermusarter. Projektet med etablering af sandfang og udlægning af grus vil ikke påvirke flagermus eller deres raste- og ynglesteder, da der ikke vil ske fældning af træer eller nedrivning af bygninger.

Odder kan potentielt findes langs de fleste vandløb i Tønder Kommune.

Projektet vurderes ikke at påvirke potentielle odder og deres levesteder væsentligt. Der kan forventes at være forstyrrelse i forbindelse med anlægsarbejdet, men denne forstyrrelse vil være kortvarig og foregå i dagtimerne, hvor odder er inaktive.

Projektet vurderes ikke at påvirke andre bilag IV-arter som findes i Tønder Kommune så som markfirben og stor vandsalamander, da vandløbsstrækningen ikke udgør levested for arterne.

Den nærliggende beskyttede sø kan potentielt være levested for paddearter så som spidssnudet frø. Da projektet ikke vil påvirke søen samt at der er tale om en midlertidig forstyrrelse omkring vandløbet, vurderes eventuelle individer af paddearter ikke at blive påvirket af projektet.

Klage

Kommunens afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet³. Afgørelsen vil blive offentliggjort på Tønder Kommunes hjemmeside og de klageberettigede

³ Afgørelsen kan påklages til Miljø og Fødevarerklagenævnet jf. §78 i naturbeskyttelsesloven

orienteres. Jeg har vedlagt en klagevejledning. Klagen skal være indgivet via klageportalen til Miljø- og Fødevareklagenævnet senest den 14. juli 2025.

Dispensationen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Hvis der kommer klager, vil kommunen orientere dig om det.

Dispensationen falder bort hvis den ikke er blevet brugt inden tre år fra modtagelsen.

Venlig hilsen

Emma Gonnsen Michelsen

Miljømedarbejder

Myndighed - Teknik & Miljø

Tønder Kommune

Wegners Plads 2

6270 Tønder

toender.dk

Klagevejledning

Naturbeskyttelsesloven

Du kan klage over afgørelser, truffet efter naturbeskyttelseslovens bestemmelser, til Miljø- og Føde-vareklagenævnet.

Afgørelsen kan påklages af

- Modtager for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentlig bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra tidspunktet for bekendtgørelsen.

En tilladelse må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet. Er der klaget rettidigt, må tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder ved at søge på "klageportal" på borger.dk eller virk.dk. Du logger på borger.dk eller virk.dk, ligesom du plejer, typisk med MitID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 900 for private og kr. 1.800 for virksomheder. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klage-portalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klage-portalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klageberettiget eller Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen. Gebyret bliver også betalt tilbage, hvis klager får helt eller delvis ret.

Hvis afgørelsen bliver påklaget af andre, underretter kommunen dig om klagen.

Hvis du vil indbringe afgørelsen for en domstol, skal det ske inden 6 måneder efter at afgørelsen er meddelt eller offentliggjort, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk.1.